

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Роль підготовки майбутнього вчителя фізики у формуванні критичного мислення є ключовою, оскільки саме педагог виступає носієм і провідником цієї якості в освітньому процесі. Майбутній учитель має сам володіти критичним мисленням, тобто вміти аналізувати фізичні явища, оцінювати інформацію та робити обґрунтовані висновки. Важливим компонентом підготовки є здатність ставити проблемні та відкриті запитання, які стимулюють пізнавальну активність учнів і спонукають їх до самостійного пошуку відповідей. Крім того, вчитель фізики повинен уміти організовувати дослідницьку діяльність, зокрема планувати й проводити експерименти, аналізувати результати та формувати наукові узагальнення. Такий підхід забезпечує розвиток критичного мислення як у самого педагога, так і в учнів, і сприяє підвищенню якості навчання фізики.

Отже, критичне мислення є обов'язковою складовою професійної підготовки майбутнього вчителя фізики, оскільки забезпечує здатність до аналізу, оцінювання інформації та прийняття обґрунтованих рішень. Його розвиток сприяє підвищенню якості навчання фізики, формуванню глибокого розуміння фізичних явищ і активізації пізнавальної діяльності учнів. Водночас орієнтація на формування критичного мислення відповідає сучасним викликам освіти, пов'язаним із цифровізацією, зростанням обсягів інформації та необхідністю підготовки конкурентоспроможного фахівця.

Список використаних джерел:

1. Дущенко, О. (2021). Сучасний стан цифрової трансформації освіти. *Фізико-математична освіта*, 28 (2), 40–45.
2. Починкова, М. М. (2019). Дефініція «Критичне мислення» у науковому педагогічному дискурсі. *Освіта та педагогічна наука*, 1 (170), 37–48.
3. Martin, E.M. (2018). Teaching critical-thinking skills: a strategic-management class project. *Journal of Instructional Pedagogies*, 21. URL: <http://www.aabri.com/manuscripts/182793.pdf>

СИТНІК Світлана Володимирівна

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Сучасна професійна підготовка майбутніх психологів відбувається в умовах інтенсивних соціальних змін, цифровізації освіти, інформаційного перенавантаження, поширення кризових ситуацій та зростання кількості запитів на психологічну допомогу. У таких умовах особливої значущості набуває здатність майбутнього фахівця не лише засвоювати теоретичні знання, а й самостійно аналізувати інформацію, відрізняти факти від припущень, критично

оцінювати різні джерела, обґрунтовувати власні професійні рішення та відповідально застосовувати психологічні знання у практичній діяльності.

Для майбутнього психолога критичне мислення є однією з базових професійно важливих якостей, оскільки психологічна практика передбачає постійну роботу зі складними життєвими ситуаціями, емоційними станами, суперечливими переживаннями, особистісними конфліктами, результатами психодіагностики та різними інтерпретаціями поведінки людини. Психолог не може спиратися лише на інтуїцію, перше враження або готові шаблони. Він має вміти аналізувати ситуацію в цілісному контексті, ставити уточнювальні запитання, перевіряти власні припущення, бачити межі своїх висновків і приймати рішення з урахуванням етичних та наукових вимог професії.

Особливого значення проблема розвитку критичного мислення набуває в умовах активного впливу інтернет-медіа, соціальних мереж, популярного психологічного контенту та матеріалів, створених за допомогою цифрових технологій. Майбутні психологи часто отримують інформацію не лише з підручників і наукових статей, а й з відкритих онлайн-джерел, які не завжди є достовірними, науково обґрунтованими та етично коректними. Тому професійна підготовка психолога має бути спрямована не тільки на накопичення знань, а й на формування здатності критично працювати з інформацією, перевіряти її, порівнювати різні позиції та уникати поверхових або псевдонаукових пояснень.

У межах сучасної професійної освіти критичне мислення розглядається як важлива складова компетентнісної підготовки фахівців. У дослідженні Л. Усанової, І. Усанова та О. Штепи підкреслено, що критичне мислення забезпечує здатність особистості свідомо працювати з інформацією, аналізувати її, оцінювати аргументи, формувати власну позицію та приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності. Для майбутнього психолога це особливо важливо, оскільки його професійні висновки мають стосуватися не абстрактної ситуації, а реальної людини, її переживань, запитів, труднощів і життєвого контексту [9].

Сутність критичного мислення майбутніх фахівців розкривається у працях Л. Кравченко та О. Ільченко. Дослідники пов'язують його з умінням аналізувати, порівнювати, аргументувати, перевіряти достовірність інформації та робити висновки на основі логіки й доказів, а не лише суб'єктивних вражень. У підготовці майбутніх психологів це означає, що студент має навчитися не поспішати з інтерпретацією клієнтської ситуації, не зводити складну проблему до одного пояснення і не робити категоричних висновків без достатньої кількості даних [6].

У сучасних освітніх практиках розвитку критичного мислення, які аналізують Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін та О. В. Цивон, важливе місце посідають проблемне навчання, аналіз ситуацій, групова дискусія, робота з джерелами, порівняння різних точок зору та рефлексія власної позиції. Для студентів-психологів такі форми роботи є особливо значущими, оскільки вони

сприяють переходу від пасивного засвоєння теорії до активного професійного мислення. Майбутній психолог має не просто знати визначення психологічних понять, а вміти застосовувати їх для аналізу реальних або змодельованих життєвих ситуацій [4].

Питання розвитку критичного мислення майбутніх психологів у процесі вивчення іноземної мови розглядає О. В. Антонов. Автор акцентує увагу на тому, що робота з іншомовними текстами, дискусіями, аргументацією та порівнянням різних смислових позицій може виступати засобом розвитку аналітичності, самостійності суджень і здатності до обґрунтованого висловлення власної думки. Для майбутнього психолога це має практичне значення, оскільки професійна діяльність потребує вміння точно розуміти зміст висловлювань, бачити приховані смисли, ставити уточнювальні запитання і коректно формулювати власну позицію [1].

Філософсько-психологічний аспект критичного мислення представлено у працях Г. А. Балуті, яка розглядає критичне мислення у зв'язку з когнітивними практиками освіти. У цьому підході критичне мислення постає не лише як набір інтелектуальних операцій, а як спосіб відповідального ставлення людини до знання, інформації, власних переконань і способів пізнання. Для майбутнього психолога така позиція є важливою, адже психологічна допомога вимагає від фахівця здатності усвідомлювати не тільки зміст інформації, а й власні упередження, очікування та можливі помилки інтерпретації [2].

Особливості формування критичного мислення майбутніх психологів у процесі вивчення математичних методів у психології досліджувала О. С. Вавринів. Авторка підкреслює, що робота з кількісними даними, статистичними показниками та результатами психодіагностики сприяє розвитку аналітичності, доказовості та обережності у формулюванні висновків. Для студентів-психологів це особливо важливо, оскільки інтерпретація результатів методик потребує не механічного прочитання числових показників, а розуміння їхнього психологічного змісту, обмежень і зв'язку з реальною ситуацією досліджуваного [3].

Значущим напрямом сучасних досліджень є також зв'язок критичного мислення з інформаційно-психологічною безпекою особистості. У дослідженні С. М. Симоненко та О. М. Грек критичне мислення розглядається як компонент інформаційно-психологічної безпеки студентів, що дає змогу особистості більш усвідомлено сприймати інформаційні впливи, знижувати вразливість до маніпуляцій і протистояти некритичному засвоєнню зовнішніх повідомлень. Для майбутніх психологів це має особливе значення, оскільки вони мають не лише самі критично працювати з інформацією, а й допомагати клієнтам орієнтуватися у складному інформаційному середовищі [8].

У межах дослідження критичного мислення важливим є також звернення до психодіагностичного інструментарію. Адаптація тесту критичного мислення Л. Старкі, здійснена О. Л. Луценко, дала можливість використовувати цю

методику для оцінювання здатності особистості аналізувати інформацію, встановлювати логічні зв'язки, розрізняти факти і припущення та робити обґрунтовані висновки. Для емпіричного вивчення критичного мислення майбутніх психологів ця методика є доречною, оскільки вона дозволяє не лише теоретично описувати критичність мислення, а й отримувати конкретні діагностичні показники [7].

Проблема рефлексивності як психологічного чинника критичного мислення також має важливе теоретичне значення. А. В. Карпов та В. В. Пономарьова розглядають рефлексивність як здатність особистості аналізувати власну діяльність, усвідомлювати її підстави, оцінювати результати, бачити помилки та планувати подальші дії. У професійній підготовці психологів рефлексивність забезпечує можливість аналізувати не лише поведінку клієнта, а й власну позицію фахівця, власні припущення, способи реагування та межі професійної компетентності [5].

Локус контролю, концептуально представлений у працях J. B. Rotter, також може розглядатися як важливий особистісний чинник критичного мислення. Інтернальний локус контролю пов'язаний зі схильністю людини пояснювати події власними діями, зусиллями та відповідальністю, тоді як екстернальний локус контролю відображає тенденцію пояснювати життєві події зовнішніми обставинами, випадковістю або впливом інших людей. Для майбутніх психологів інтернальна позиція є важливою, оскільки вона підтримує професійну самостійність, відповідальність, готовність аналізувати власні помилки і прагнення до саморозвитку [10].

Водночас проблема психологічних чинників критичного мислення майбутніх психологів потребує подальшого вивчення. Особливо важливо з'ясувати, які саме індивідуально-психологічні характеристики можуть бути пов'язані з розвитком критичного мислення. У цьому контексті значущими є рефлексивність і локус контролю. Рефлексивність забезпечує здатність особистості аналізувати власні думки, дії, рішення, помилки та професійні позиції. Локус контролю визначає, як людина пояснює причини своїх успіхів і невдач: через власні дії, зусилля й відповідальність або через зовнішні обставини, випадковість, вплив інших людей. Саме тому рефлексивність та локус контролю можуть розглядатися як важливі психологічні чинники критичного мислення майбутніх психологів.

Мета дослідження полягала у теоретичному обґрунтуванні та емпіричному вивченні психологічних чинників критичного мислення майбутніх психологів.

В емпіричному дослідженні взяли участь 62 майбутні психологи. Для досягнення мети дослідження було використано комплекс теоретичних, емпіричних і математико-статистичних методів. До теоретичних методів належали аналіз, порівняння, систематизація та узагальнення наукових джерел із проблеми критичного мислення, рефлексивності та локусу контролю. До емпіричних методів увійшли «Тест критичного мислення Л. Старкі» в адаптації

О. Луценко, методика визначення рівня рефлексивності А. В. Карпова та методика дослідження локусу контролю Дж. Роттера. Для обробки отриманих результатів було застосовано описову статистику, відсотковий аналіз і кореляційний аналіз за критерієм Спірмена.

У результаті теоретичного аналізу встановлено, що критичне мислення є складним психологічним утворенням, яке поєднує когнітивні, особистісні та регулятивні компоненти. До когнітивних компонентів належать уміння аналізувати інформацію, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, порівнювати різні погляди, знаходити суперечності та перевіряти аргументи. До особистісних компонентів належать інтелектуальна самостійність, відкритість до нового досвіду, готовність переглядати власну позицію, відповідальність за висновки. Регулятивний компонент проявляється у здатності контролювати процес мислення, не поспішати з оцінками, усвідомлювати власні упередження та перевіряти правильність прийнятого рішення.

Для майбутніх психологів критичне мислення має особливе професійне значення. Воно допомагає уникати формального підходу до клієнта, не зводити складну психологічну проблему до одного пояснення, не робити категоричних висновків на основі окремого симптому або одного результату методики. Наприклад, якщо студент аналізує випадок клієнта з високим рівнем тривожності, критичне мислення допомагає йому не обмежуватися загальним висновком про «тривожну особистість», а враховувати життєві обставини, стресові події, особливості самооцінки, соціальну підтримку, стиль мислення та можливі захисні реакції.

Рефлексивність виступає одним із важливих психологічних чинників критичного мислення, оскільки саме вона дає змогу людині аналізувати не лише зовнішню інформацію, а й власний процес мислення. Майбутній психолог із розвиненою рефлексивністю здатний поставити собі запитання: «На чому ґрунтується мій висновок?», «Чи достатньо в мене даних?», «Чи не впливає на мою оцінку особисте ставлення?», «Які ще пояснення цієї ситуації можливі?». Такі запитання є основою професійної обережності й допомагають уникати помилкових або поспішних рішень.

Локус контролю також має значення для розвитку критичного мислення. Інтернальний локус контролю сприяє активнішій позиції студента у навчанні, готовності брати відповідальність за результати, аналізувати власні помилки та шукати способи саморозвитку. Майбутні психологи з інтернальним локусом контролю частіше схильні розглядати труднощі не як нездоланні зовнішні перешкоди, а як завдання, які потребують аналізу, зусиль і пошуку рішень. Екстернальний локус контролю може ускладнювати розвиток критичного мислення, оскільки пов'язаний із пасивнішою позицією, очікуванням зовнішніх підказок, перенесенням відповідальності на обставини або інших людей.

За результатами емпіричного дослідження встановлено, що у вибірці майбутніх психологів критичне мислення переважно перебуває на середньому

рівні сформованості, що свідчить про наявність базових аналітичних умінь і водночас про потребу їх подальшого цілеспрямованого розвитку. Показники рефлексивності також мають переважно середній рівень вираженості, що вказує на здатність студентів до осмислення власних дій, рішень і навчально-професійного досвіду. Аналіз локусу контролю засвідчив переважання інтернальних та змішаних тенденцій, що свідчить про наявність у більшості досліджуваних певної готовності брати відповідальність за власні результати й професійне становлення. Водночас отримані дані підтверджують необхідність спеціальної роботи, спрямованої на розвиток критичності мислення, рефлексивності, самостійності та відповідального ставлення майбутніх психологів до власної професійної підготовки.

Для глибшого з'ясування психологічних чинників критичного мислення майбутніх психологів було проведено кореляційний аналіз за критерієм Спірмена. Критичне мислення має найсильніші прямі зв'язки із загальним рівнем рефлексивності ($r=0,64$; $p \leq 0,01$), інтернальним локусом контролю ($r=0,58$; $p \leq 0,01$), перспективною рефлексивністю ($r=0,56$; $p \leq 0,01$), актуальною рефлексивністю ($r=0,52$; $p \leq 0,01$) та ретроспективною рефлексивністю ($r=0,45$; $p \leq 0,05$). Це означає, що майбутні психологи з більш розвиненим критичним мисленням краще аналізують власні дії, усвідомлюють наслідки прийнятих рішень, здатні оцінювати ситуацію в момент її розгортання, враховувати попередній досвід і планувати подальші професійні кроки. Особливо важливо, що найвищий коефіцієнт кореляції встановлено між критичним мисленням і загальною рефлексивністю, адже це підтверджує значення самоаналізу для формування здатності майбутнього психолога мислити обґрунтовано, відповідально й професійно виважено.

Прямий зв'язок критичного мислення з інтернальним локусом контролю ($r=0,58$; $p \leq 0,01$) свідчить про те, що студенти, які схильні брати відповідальність за власні дії та результати навчання, мають вищу здатність до аналізу інформації, оцінювання аргументів і прийняття самостійних рішень. Це можна пояснити тим, що інтернальна позиція спонукає майбутнього психолога не чекати готових відповідей, а самостійно шукати пояснення, перевіряти власні висновки, аналізувати помилки та активно розвивати професійні компетентності.

Критичне мислення має також зворотний зв'язок з екстернальним локусом контролю ($r=-0,49$; $p \leq 0,01$). Це означає, що чим більше майбутні психологи схильні пояснювати свої успіхи й труднощі зовнішніми обставинами, випадковістю або впливом інших людей, тим нижчими можуть бути показники їхнього критичного мислення. Такий результат є важливим, оскільки екстернальна позиція може знижувати активність студента у самостійному аналізі інформації, формувати очікування готових рішень і послаблювати відповідальність за власний професійний розвиток.

Перспективна рефлексивність має прямий зв'язок із критичним мисленням ($r=0,56$; $p \leq 0,01$). Це свідчить про те, що майбутні психологи, які здатні

прогнозувати наслідки власних дій, планувати подальші кроки й осмислювати майбутню професійну ситуацію, краще справляються з критичним аналізом інформації. У професійній підготовці психолога це має особливе значення, оскільки фахівець має не тільки реагувати на проблему, а й передбачати можливі наслідки своїх рекомендацій, консультативних інтервенцій або діагностичних висновків.

Актуальна рефлексивність прямо пов'язана з критичним мисленням ($r=0,52$; $p \leq 0,01$). Це означає, що студенти, які здатні аналізувати власні дії безпосередньо в ситуації навчальної або професійної взаємодії, краще контролюють процес мислення, уважніше ставляться до аргументів, швидше помічають суперечності та можуть коригувати власні висновки. Для майбутнього психолога це важливо під час проведення бесіди, аналізу клієнтської ситуації, роботи з психологічним кейсом або інтерпретації результатів методики.

Ретроспективна рефлексивність має помірний прямий зв'язок із критичним мисленням ($r=0,45$; $p \leq 0,05$). Це свідчить про те, що здатність аналізувати минулий досвід, оцінювати власні помилки й робити висновки з попередніх ситуацій також сприяє розвитку критичного мислення. Майбутній психолог, який осмислює власний досвід, поступово вчиться краще бачити причинно-наслідкові зв'язки, уникати повторення помилок і приймати більш обґрунтовані професійні рішення.

Узагальнення результатів кореляційного аналізу дає підстави стверджувати, що рефлексивність та інтернальний локус контролю виступають важливими психологічними чинниками критичного мислення майбутніх психологів. Рефлексивність допомагає студентам аналізувати власний процес мислення, бачити обмеження висновків, оцінювати минулий досвід і прогнозувати майбутні дії. Інтернальний локус контролю підтримує активну позицію, відповідальність, самостійність і готовність до професійного саморозвитку. Натомість екстернальний локус контролю може ускладнювати розвиток критичного мислення, оскільки пов'язаний із більшою залежністю від зовнішніх обставин і меншою схильністю до самостійного аналізу.

За результатами дослідження доцільно визначити кілька практичних рекомендацій щодо розвитку критичного мислення майбутніх психологів. По-перше, у процесі професійної підготовки варто систематично використовувати психологічні кейси, які потребують аналізу ситуації, перевірки гіпотез, аргументації висновків і вибору обґрунтованих способів психологічної допомоги. По-друге, важливо розвивати рефлексивність студентів через самоаналіз практичних занять, обговорення професійних ситуацій, рефлексивні щоденники та супервізійні елементи навчання. По-третє, необхідно формувати інтернальну професійну позицію майбутніх психологів, тобто готовність брати відповідальність за власне навчання, професійний розвиток, якість аналізу інформації та прийняті рішення. По-четверте, доцільно навчати студентів

критично працювати з науковими й цифровими джерелами, відрізняти доказову психологічну інформацію від популярних спрощень, перевіряти достовірність матеріалів і не сприймати автоматично неперевірені твердження з інтернет-простору.

Отже, проведене дослідження показало, що критичне мислення є важливою складовою професійної підготовки майбутніх психологів. Воно забезпечує здатність аналізувати інформацію, обґрунтовувати професійні рішення, перевіряти власні припущення, уникати поверхових висновків і діяти відповідально у складних психологічних ситуаціях. Теоретичний аналіз дав змогу визначити, що критичне мислення майбутнього психолога пов'язане не лише з когнітивними операціями аналізу й оцінювання, а й з особистісними характеристиками, зокрема рефлексивністю та локусом контролю.

Емпірично встановлено, що у вибірці майбутніх психологів переважає середній рівень критичного мислення, що свідчить про наявність базових аналітичних умінь, але водночас підтверджує необхідність їх подальшого розвитку. Кореляційний аналіз засвідчив, що критичне мислення має найсильніші прямі зв'язки із загальним рівнем рефлексивності, інтернальним локусом контролю, перспективною, актуальною та ретроспективною рефлексивністю. Водночас встановлено зворотний зв'язок між критичним мисленням та екстернальним локусом контролю. Отримані результати дають підстави розглядати рефлексивність та інтернальність як психологічні чинники, що сприяють розвитку критичного мислення майбутніх психологів.

Таким чином, професійна підготовка майбутніх психологів має бути спрямована не лише на засвоєння теоретичних знань, а й на розвиток рефлексивності, відповідальності, самостійності та критичного ставлення до інформації. Саме ці якості забезпечують формування фахівця, здатного мислити професійно, етично, науково обґрунтовано та відповідально.

Список використаних джерел:

1. Антонов О. В. Розвиток критичного мислення майбутніх психологів у процесі вивчення іноземної мови. Вісник науки та освіти. 2023. № 7(13). С. 356–371. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7\(13\)-356-371](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7(13)-356-371) (дата звернення: 24.04.2026).

2. Балута Г. А. Критичне мислення і когнітивні практики освіти. Актуальні проблеми духовності. 2019. Вип. 20. С. 72–85. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/apd/article/download/3681/3359/6209> (дата звернення: 24.04.2026).

3. Вавринів О. С. Формування критичного мислення майбутніх психологів шляхом вивчення дисципліни «Математичні методи у психології». Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. 2023. № 1. С. 13–17. <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-1-2>

4. Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Цивон О. В. Сучасні освітні практики розвитку критичного мислення особистості. Слобожанський науковий вісник.

2025. № 2. С. 47–52. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/psy/article/view/876> (дата звернення: 24.04.2026).

5. Карпов А. В., Пономарева В. В. Психология рефлексивных механизмов деятельности. Москва : Институт психологии РАН, 2003. 424 с.

6. Кравченко Л., Ильченко О. Критичне мислення майбутніх фахівців: сутність і зміст поняття. Українська професійна освіта. 2025. № 18. С. 208–215. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/347751> (дата звернення: 24.04.2026).

7. Луценко О. Л. Адаптація тесту критичного мислення Л. Старкі. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Психологія». 2014. № 1110. Вип. 55. С. 65–70. URL: <https://ekhnur.karazin.ua/items/60974561-c49f-4143-a1fd-bdf731b42064/full> (дата звернення: 24.04.2026).

8. Симоненко С. М., Грек О. М. Дослідження рівня сформованості критичного мислення як компонента інформаційно-психологічної безпеки студентів. Наука і освіта. 2022. № 4. С. 64–71. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2022-4-11>

9. Усанова Л., Усанов І., Штепа О. Формування критичного мислення в системі компетентнісної підготовки фахівців. Українська професійна освіта. 2024. № 16. С. 48–55. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/314293> (дата звернення: 24.04.2026).

10. Rotter J. B. Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. Psychological Monographs: General and Applied. 1966. Vol. 80, № 1. P. 1–28. <https://doi.org/10.1037/h0092976>

СИЧОВ Андрій Іванович

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «РОЗРАХУНОК І КОНСТРУЮВАННЯ ОБЛАДНАННЯ ГАЛУЗІ»

Одною з основних обов'язкових компонент переважної більшості освітньо-професійних та освітньо-наукових програм для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності G11 Машинобудування є дисципліна «Розрахунок і конструювання обладнання галузі». Ця дисципліна є базовою інженерною дисципліною, при вивченні якої важливе значення набуває критичне мислення. Метою роботи є розгляд можливих шляхів підвищення критичного мислення при викладанні дисципліни «Розрахунок і конструювання обладнання галузі».

formation in the process of teaching the discipline "automatic control theory"	середовищі: особливості формування у процесі викладання дисципліни «теорія автоматичного управління»	
Yurii Syvokon Methods for developing critical thinking of future specialists in the field of choreographic art in the process of studying the discipline "classical dance"	Сивоконь Юрій Методи розвитку критичного мислення майбутніх фахівців в галузі хореографічного мистецтва в процесі вивчення дисципліни «класичний танець»	335
Oleksandr Syzon Critical thinking as a component of the professional training of a future physics teacher	Сизьон Олександр Критичне мислення як складова професійної підготовки майбутнього вчителя фізики	339
Svitlana Sytnik Psychological factors of critical thinking of future psychologists	Ситнік Світлана Психологічні чинники критичного мислення майбутніх психологів	341
Andrii Sychov Ways to improve critical thinking when teaching the discipline "calculation and design of industry equipment"	Сичов Андрій Шляхи підвищення критичного мислення при викладанні дисципліни «розрахунок і конструювання обладнання галузі»	349
Olha Soroka Critical thinking in the structure of transversal competencies of future teachers: content and ways of formation	Сорока Ольга Критичне мислення у структурі трансверсальних компетентностей майбутніх учителів: зміст і шляхи формування	351
Tatiana Stritievych Critical thinking in the training of fine arts and design professionals	Стрітьєвіч Тетяна Критичне мислення у підготовці професіоналів з образотворчого мистецтва та дизайну	355
Oleksandr Suslynets Critical Thinking: Countering Disinformation	Суслинець Олександр Критичне мислення: протидія дезінформації	358
Iryna Tamozhska Professionally oriented	Таможська Ірина Професійно	360